

In the article short description of international trade-union movement is given in the societies of the Second modern. Last years mass strikes are more frequent in the European countries. At the same time the Scandinavian countries and countries the CIS have a tendency of defence of rights and interests of workers from positions of social partnership.

Key words: globalization, second modern, international trade-union movement, capitalism, strikes, social partnership.

УДК [35:004] (477)

Гурковський В. І.

ЗАСТОСУВАННЯ ЗАРУБІЖНОГО ДОСВІДУ «ЕЛЕКТРОННОГО УРЯДУВАННЯ» НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ ФОРМУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНОГО СУСПІЛЬСТВА В УКРАЇНІ

Нова якість державного управління, пов'язана з системою "електронного урядування", - це нова якість PR-забезпечення роботи держапарату, яка зобов'язана цифровим інформаційно-комунікаційних технологій.

Міжнародний досвід усіх успішних реформ ХХ століття - наприклад, у США періоду "Великої депресії", а також Західної Німеччини і Японії після Другої світової війни - демонструє одну й ту ж технологію в роки рішучих змін: національний уряд різко активізує свою PR-роботу, встановлюючи із суспільством діалог для «завоювання» суспільства, включення його до реформи. У США та ФРН в зазначені періоди цю державну PR-роботу проводили самі перші особи - Ф.Рузвельт та Л. Ерхард, виступаючи по радіо, зустрічаючись з журналістами та громадянами.

Цифрові інформаційно-комунікаційні технології стали чинником всесвітніх організаційно-управлінських перетворень останніх двох декад ХХ - початку ХХІ ст., викликавши до життя інформаційне суспільство, глобальну економіку та нову реформаційних хвилю, яка захопила багато країн світу - від США до Китаю та Індії, у тому числі Україну. Тому інформаційно-комунікаційні технології виступають об'єктивною підставою проведення адміністративної реформи на засадах посилення PR-функції державного управління в тих країнах, де розуміють необхідність позиціонування національної держави в параметрах інформаційного суспільства та глобальної економіки. Досвід розвинутих країн прямо свідчить, що з 1980-х рр. система державної служби все більше і більше проявляє себе як ефективний PR-суб'єкт. І сьогодні в цих країнах міністерства і відомства функціонують багато в

чому як PR-структури, маючи бюджети спеціально на проведення інформаційно-комунікаційної роботи [1].

Сьогодні США - найбільш передова в світі країна у сфері PR-роботи державного управління. Про це говорить той факт, що "в даний час уряд США є одним з найбільших загальнонаціональних рекламодавців і щороку витрачає на рекламу понад 100 млн. доларів ... Останні два десятиліття були відзначені значним зростанням реклами від імені уряду. При цьому найбільша стаття витрат - реклама набору добровольців у збройні сили. Слідом йде реклама державних залізниць, поштової служби та служби туризму, яка агітує мешканців інших країн відвідати США. Міністерство фінансів ратує за покупку облігацій, а Федеральне лісове управління закликає не залишати не загашених вогнищ. Міністерство торгівлі прагне просвітити нас про природу системи вільного підприємництва, а міністерство охорони здоров'я, освіти та соціального забезпечення - кожне про чудеса своєї системи заходів"[2].

В інших розвинених країнах розроблені стратегічні інформаційно-комунікаційні (PR-) пріоритети реформування системи державного управління. Так, у 1993 році підвищення якості публічних послуг здійснили через затвердження у 1993 році «Хартії Якості», основне завдання якої полягає у раціоналізації, стандартизації та комп'ютеризації публічних послуг. У 1994 р. Комісією ЄС було прийнято план дій - "Європейський шлях в інформаційне суспільство". У 1995 р. Фінляндія розробила власну аналогічну програму - "Фінський шлях в інформаційне суспільство". У 1996 р. у ФРН побачила світ така ж програма - "Шлях Німеччини в інформаційне суспільство". У 1999 р. у США приймається "Стратегічний план Національної адміністрації з телекомунікацій та інформації США". Відповідно до нього Концепція національної інформаційної інфраструктури стала ключовим елементом рішення головної управлінської задачі, яку США поставили перед собою на XXI століття, а саме - виключення взаємно руйнівної конкуренції через формування інформаційного механізму прийняття взаємоузгоджених ділових рішень. У цій концепції передбачається розвиток системи інформаційно-комунікаційних технологій, орієнтованої на вирішення конкретних державних завдань [3].

Одним з перших у впровадженні інформаційно-комунікативних технологій для зниження витрат і підвищення якості послуг громадянам був Уряд Сінгапуру, досвід якого наслідувала більшість країн світу. У 1997 він запустив Портал громадян як єдині «ворота» до урядових послуг і інформації. Інші країни, особливо Канада, Великобританія і США швидкими темпами пішли цим шляхом і набули сьогодні значний досвід використання е-технологій. У більшості країн створені спеціальні державні органи, які відповідають за впровадження й удосконалення е-технологій у діяльність державних органів. При цьому вони

організували свою веб присутність навколо тих тем і концептів, які наближені до громадян [4, 5, с.45].

З 1999 р. Комісія ЄС приступила до виконання програми "Електронна Європа" (e-Europe), і послідовно з'явилися програми "Електронна Європа-2002" і "Електронна Європа-2005". На Конференції міністрів країн Центральної та Східної Європи у Варшаві в 2000 р. було прийнято рішення про розробку єдиної для цих країн програми "Електронна Європа Плюс". Створено ряд міжнародних організацій, покликаних сприяти побудови інформаційного суспільства. Під егідою ООН проводяться Всесвітні зустрічі з інформаційного суспільства.

Впровадження інформаційно-комунікаційних технологій в роботу держапарату значно підвищує ефективність його внутрішніх - діловодства - і зовнішніх - взаємодії з громадянами і бізнесом - відносин. Інформаційне управління документами (електронний документообіг), різноманітні бази даних - все це оптимізує процеси збору і обробки інформації, аналізу великих масивів даних, а також забезпечення оперативного, миттєвого доступу державних службовців до інформаційних ресурсів.

Електронний документообіг різко зменшує кількість рутинних операцій і це знижує ризики, пов'язані з "людським фактором": сама технологія руху документів формує у співробітників навички самостійної і відповідальної роботи з великими обсягами документального матеріалу, що і створює якісно нового чиновника - керуючого інформацією. Інформаційно-комунікаційні технології дозволяють інтегрувати інформаційні ресурси. Завдяки цьому створюється єдина система моніторингу, аналізу, прогнозування, моделювання та підтримки прийняття рішень для всіх рівнів влади - система міжвідомчого «електронного уряду», що об'єднує центральні урядові портали з порталами міністерств і відомств, місцевих адміністрацій, приватних компаній і будь-якими іншими інформаційними мережами. Саме це і відбувається сьогодні в розвинених країнах, причому на рівні розробки та впровадження конкретних технологічних стандартів і протоколів, покликаних гарантувати взаємну сумісність інформаційних мереж.

У Великобританії ключові вже існує розвинена інфраструктура обміну інформацією та електронними документами - так званий "Урядовий шлюз", який з 2001 р. обслуговує 200 центральних урядових організацій та 482 державних органи місцевого рівня. Стандарти забезпечення такої сумісності чітко визначає спеціальний документ - "Мережа міжвідомчої взаємодії уряду"[6]. В Німеччині прикладом організації міжвідомчої взаємодії на основі інтеграції державної інформаційної системи може служити сайт "Надійність і Продуктивність. Система управління міським господарством Гамбурга". Цією системою одночасно користується близько 4500 службовців, що працюють в різних підрозділах міського управління Гамбурга, при цьому складність

вирішуваних завдань відповідає завданням управління у найбільших містах світу [7].

У Канаді розроблено низку програм з інтенсифікації використання інформаційних технологій під загальною назвою «Канадці, які спілкуються». Вже у 2000 році 57 відсотків канадців мали доступ до Інтернету, а в таких провінціях, як Британська Колумбія й Онтаріо – більше 60 відсотків [8].

Перебудова роботи держапарату на базі цифрових інформаційно-комунікаційних технологій - це серйозна організаційна робота, що стикається, в тому числі, з проблемою кадрів, покликаних забезпечувати впровадження інформаційно-комунікаційних технологій. Вирішення кадрового питання - особлива ділянка роботи "електронного уряду". Так, у розвинених країнах для забезпечення необхідного рівня кваліфікації державних службовців у сфері ІКТ передбачені комплексні програми підготовки та перепідготовки відповідних фахівців; розробки відповідних кваліфікаційних вимог; тестування навичок державних службовців у даній області. Систему забезпечення функціонування "електронного уряду" складає також відповідна правова база, без якої використання держапаратом управлінського потенціалу ІКТ неможливо. До теперішнього часу така правова база в розвинених країнах вже сформована, наприклад, прийняті закони про електронний документі; цифрового підпису; електронної торгівлі; боротьбі з "електронної" злочинністю; захист персональних даних; про особливості реалізації тієї чи іншої діяльності в Інтернеті. Іншими словами, система "електронного уряду" - це трудомістка втілення нового принципу управління як органічної частини нової організаційної культури, в якій різко зростає значимість управління, ціна управлінських рішень, особливо державного управління. Тому інформаційно-комунікаційні технології дозволяють значно знижувати економічні витрати управління. Головне ж полягає в тому, що переведення державного управління на базу ІКТ не просто економічно рентабельно, але істотно підвищує ефективність роботи держапарату.

Електронний уряд "- це і державна економічна політика нового рівня. Зокрема, перехід на електронні технології одного лише рутинного напрямки економічної політики держави - державних закупівель - привів до загального підвищення ефективності державного управління. Електронна державна комерція державна закупівля товарів по електронних каталогів (списку товарів одного постачальника) або через електронні магазини (за вибором з різних електронних каталогів) - входить в урядову практику розвинутих країн. Один з яскравих прикладів - відкриття в 2002 р. Управлінням туризму Іспанії (у складі міністерства економіки країни) туристичного порталу (Spanish tourism portal: www.spain.info), що надає інформацію про відповідні послуги самих різноманітних форматів на дев'яти мовах. Це саме єдина інформаційна мережа - єдина система інформаційного управління в даній

сфері, - оскільки інформація в неї надходить і від центрального уряду, і від 17 автономних адміністрацій регіонів, і сотень місцевих органів влади, і безлічі приватних туроператорів, туристичних агентів, окремих готелів і ресторанів. Портал виступає каталогом інформації, зібраної з усіх відповідних веб-сайтів та баз даних. Він об'єднує всі наявні в країні інформаційні мережі в даній сфері і забезпечує даними інші вертикальні і горизонтальні портали - від муніципальних веб-вузлів до комерційних серверів.

Для іспанських туристичних компаній цей портал став новою ефективною технологією їх діяльності. Його істотний елемент - "Інтранет" (внутрішній Інтернет), що забезпечує можливість ефективного державного регулювання національної туристичної галузі, що включає 31 офіс у найбільших містах світу. Іспанська туристичний портал - це проект вартістю 9 млн. євро (не рахуючи устаткування і програмного забезпечення). Цей проект дає 78 млрд. євро ВВП Іспанії і забезпечує роботою 1,5 млн. чоловік. Далеко не в останню чергу завдяки «електронізації» сфери туристичних послуг Іспанія сьогодні займає друге місце у світі за популярністю серед туристів: з-за кордону сюди щорічно приїжджають понад 75 млн. людей, приносячи іспанській економіці 40 млрд. євро. Цей іспанська приклад наочно демонструє нові можливості державної служби у підвищенні якості та розширенні обсягу послуг, що надаються завдяки функціонуванню єдиної та централізованої бази даних, якою можуть багаторазово користуватися всі бажаючі та у постійному розширенні якої вони можуть безпосередньо брати участь.

Тобто впровадження інформаційно-комунікаційних технологій у систему суспільного життя змінює саму організаційно-управлінську культуру суспільства - руйнує традиційну стіну між керованими і керуючими, вводить і тих і інших в режим діалогу, компромісу, договори, соціального світу, коли керовані можуть розраховувати на те, що керуючі будуть розглядати їх скоріше як клієнтів і навіть партнерів, ніж як тягар.

Незважаючи на те, що в останнє десятиліття на цьому терені були досягнуті деякі успіхи, Україна відстає від розвинених країн за розвитком інформаційного суспільства, інформатизації та електронного урядування. Причинами цього є: відсутність Концепції, Стратегії та Програми розвитку інформаційного суспільства та електронного урядування і необхідних базових законів; недостатні якість та кількість послуг, що надаються із застосуванням електронних засобів; відсутність інтегрованої системи інформаційних ресурсів та інформаційної взаємодії органів влади; відсутність системи індикаторів (параметрів) оцінювання е-урядування.

В Україні лише близько 50% центральних органів виконавчої влади впровадили внутрішньовідомчі системи електронного документообігу, 11 з яких здійснюють збір та обробку електронної звітності. Практично у всіх цих органах системи електронного

документообігу використовуються у якості електронних канцелярій, що не дозволяє здійснювати повноцінну підготовку електронного документу в межах органу влади. Не вирішеними проблемами залишаються проблема персональних даних, доступу до державних інформаційних ресурсів, дублювання інформації тощо. Відставання від розвинених країн світу спостерігається за рівнем впровадження інформаційних технологій в органах державної влади. Так, за рівнем готовності системи Електронного уряду (e-Government Readiness Index) у 2008 році Україна посіла 41 місце серед 192 держав у рейтингу [9].

Запровадження «електронного урядування» передбачає створення належної нормативно-правового підґрунтя. Йдеться про необхідність розробку нормативно-правового акту на рівні постанови Кабінету Міністрів України, який би регулював Порядок формування, функціонування та використання державних електронних інформаційних ресурсів. В цьому порядку на органи державної влади, відповідальних за формування і використання державних електронних інформаційних ресурсів, доцільно покласти відповідальність за: - достовірність і повноту представленої інформації в державних електронних інформаційних ресурсах; - порушення правил роботи з інформацією, формування і використання державних електронних інформаційних ресурсів, здійснення протиправних дій при здійсненні інформаційного обміну; - поширення відомостей, що містять інформацію про персональні дані фізичних осіб; - забезпечення захисту державних електронних інформаційних ресурсів.

Таким чином, використання зарубіжного досвіду "електронного урядування" для України є сьогодні актуальним завданням, яке покликана закласти в суспільстві імпульси до його розвитку інформаційного суспільства, як своєчасної відповіді державного управління на нові виклики.

Література

1. Корнілов Д.І. Вплив інформаційно-комунікативних проєктів у мережі Інтернет на рівень інформаційної безпеки України // Стратегічна панорама. – 2009. – № 4 – С. 152 – 161. **2. Гавловський В., Грищенко В., Цимбалюк В.** Організаційно-правові питання формування державної інформаційної політики в Україні // Науковий вісник. – Збірник наукових праць Академії державної податкової служби України. – 2002. – № 3 (17). – С. 177 – 182. **3. Дж. Лалл.** Мас-медіа, комунікація, культура. Глобальний підхід. – К. :К.І.С., 2002. – С. 17 – 19. **4. UNESCO.** Information for All Programme (IFAP). Towards Information Literacy Indicators. Conceptual framework paper prepared by Ralph Catts and Jesus Lau. Edited by the Information Society Division, Communication and Information Sector, UNESCO. Paris, 2008. – 44 p.

Гурковський В. І. Застосування зарубіжного досвіду "Електронного урядування" на сучасному етапі формування інформаційного суспільства в Україні

У статті досліджено досвід розвинутих країн світу щодо «електронного урядування», окреслено основні чинники, що впливають на розвиток глобального інформаційного суспільства, виявлено шляхи вирішення проблеми формування інформаційного суспільства в Україні.

Ключові слова: «електронний уряд», інформаційне суспільство, державне управління, інформаційні технології

Гурковский В. И. Применение зарубежного опыта "Электронного управления" на современном этапе формирования информационного общества в Украине

В статье исследован опыт развитых стран мира в создании «электронного правительства», очерчены основные факторы, влияющие на развитие глобального информационного общества, показаны пути решения проблемы формирования информационного общества в Украине.

Ключевые слова: «электронное правительство», информационное общество, государственное управление, информационные технологии.

Gurkovskiy V. I. Application of foreign experience of the "Electronic management" on the modern stage of forming of information society in Ukraine

The article explores the experience of developed countries on the "electronic government", here shown the main factors that influence the development of global information society and found ways to solve problems of information society in Ukraine.

Key words: electronic government, information society, public administration, information technology.

УДК 316.334.56 (477)

Ємець І. О.

**СУЧАСНЕ УКРАЇНСЬКЕ ІНДУСТРІАЛЬНЕ МІСТО:
УПРАВЛІННЯ ТА САМОВРЯДУВАННЯ
(НА ПРИКЛАДІ м. МАКІЇВКА)**

З набуттям Україною незалежності особливої уваги набуває розробка теорії та практики соціального управління містом. Адже за будь яких умов без розв'язання означених проблем неможливо свідомо обирати і застосовувати механізми соціального проектування,